સ્વાધ્યાય 8.1

1. નીચે આપેલ કોષ્ટકમાં સંખ્યા લખો :

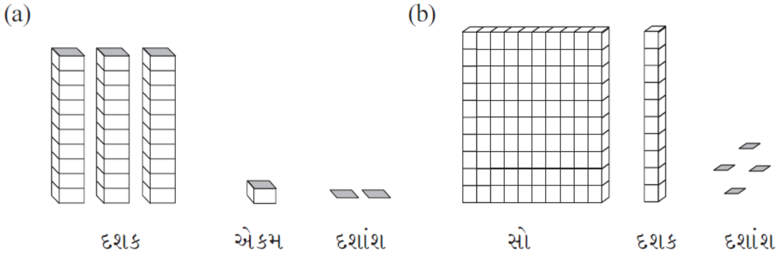

જ.

	સો (100)	દશક (10)	એકમ (1)	દશાંશ $\left(\frac{1}{10}\right)$	સંખ્યા
(a)	0	3	1	2	31.2
(b)	1	1	0	4	110.4

2. નીચેની સંખ્યાઓને સ્થાનકિંમતના કોષ્ટકમાં લખો :

(a) 19.4, (b) 0.3, (c) 10.6, (d) 205.9

જ.

	સંખ્યા	સો (100)	દશક (10)	એકમ (1)	દશાંશ $\left(\frac{1}{10}\right)$
(a)	19.4	0	1	9	4
(b)	0.3	0	0	0	3
(c)	10.6	0	1	0	6
(d)	205.9	2	0	5	9

3. નીચેના દરેકને દશાંશ-સ્વરૂપે લખો :

(a) સાત દશાંશ

જ. $\frac{7}{10} = 0.7$

(b) બે દશક અને નવ દશાંશ

જ. $2 \times 10 + \frac{9}{10} = 20 + 0.9 = 20.9$

(c) ચૌદ પોઈન્ટ છ

જ. 14.6

(d) એક સો અને બે એકમ

જ. $1 \times 100 + 2 \times 1 = 100 + 2 = 102$

(e) છસો પોઈન્ટ આઠ

600.8

4. નીચેના દરેકને દશાંશ-સ્વરૂપે લખો :

(a) $\mathbf{\frac{5}{10}}$

જ. $= 0.5$

(b) $\mathbf{3 + \frac{7}{10}}$

જ. $= 3 + 0.7 = 3.7$

(c) $\mathbf{200 + 60 + 5 + \frac{1}{10}}$

જ. $= 200 + 60 + 5 + 0.1 = 265.1$

(d) $\mathbf{70 + \frac{8}{10}}$

જ. $= 70 + 0.8 = 70.8$

(e) $\mathbf{\frac{88}{10}}$

જ. $= \frac{80}{10} + \frac{8}{10} = 8 + 0.8 = 8.8$

(f) $\mathbf{4\frac{2}{10}}$

જ. $= 4 + \frac{2}{10} = 4 + 0.2 = 4.2$

(g) $\mathbf{\frac{3}{2}}$

જ. $= \frac{3}{2} \times \frac{5}{5} = \frac{15}{10} = \frac{10}{10} + \frac{5}{10} = 1 + 0.5 = 1.5$

(h) $\mathbf{\frac{2}{5}}$

જ. $= \frac{2}{5} \times \frac{2}{2} = \frac{4}{10} = 0.4$

(i) $\mathbf{\frac{12}{5}}$

જ. $= \frac{12}{5} \times \frac{2}{2} = \frac{24}{10} = \frac{20}{10} + \frac{4}{10} = 2 + 0.4 = 2.4$

(j) $\mathbf{3\frac{3}{5}}$

જ. $= 3 + \frac{3}{5} = 3 + \frac{3}{5} \times \frac{2}{2} = 3 + \frac{6}{10} = 3 + 0.6 = 3.6$

(k) $\mathbf{4\frac{1}{2}}$

જ. $= 4 + \frac{1}{2} = 4 + \frac{1}{2} \times \frac{5}{5} = 4 + \frac{5}{10} = 4 + 0.5 = 4.5$

5. **નીચેની દશાંશ સંખ્યાઓને અપૂર્ણાંક સ્વરૂપમાં લખી સરળ સ્વરૂપમાં ફેરવો :**

(a) $\mathbf{0.6}$

જ. $= \frac{6}{10} = \frac{3}{5}$

(b) $\mathbf{2.5}$

જ. $= \frac{25}{10} = \frac{5}{2}$

(c) $\mathbf{1.0}$

જ. $= \frac{10}{10} = 1$

(d) **3.8**

જ. $= \frac{38}{10} = \frac{19}{5}$

(e) **13.7**

જ. $= \frac{137}{10}$

(f) **21.2**

જ. $= \frac{212}{10} = \frac{106}{5}$

(g) **6.4**

જ. $= \frac{64}{10} = \frac{32}{5}$

6. **દશાંશનો ઉપયોગ કરી નીચેના દરેકને સેમીમાં દર્શાવો :**

જ. 10 મિમિ = 1 સેમી

$\therefore 1$ મિમિ $= \frac{1}{10}$ સેમી

(a) **2 મિમિ**

જ. 1 મિમિ $= \frac{1}{10}$ સેમી

$\therefore 2$ મિમિ $= 2 \times \frac{1}{10}$ સેમી $= 0.2$ સેમી

(b) **30 મિમિ**

જ. 1 મિમિ $= \frac{1}{10}$ સેમી

$\therefore 30$ મિમિ $= 30 \times \frac{1}{10}$ સેમી $= 3.0$ સેમી

(c) **116 મિમિ**

જ. 1 મિમિ $= \frac{1}{10}$ સેમી

$\therefore 116$ મિમિ $= 116 \times \frac{1}{10}$ સેમી $= 11.6$ સેમી

(d) **4 સેમી 2 મિમિ**

જ. $1 \text{ મિમિ} = \frac{1}{10} \text{ સેમી}$

$\therefore 4 \text{ સેમી} + 2 \text{ મિમિ} = 4 \text{ સેમી} + 2 \times \frac{1}{10} \text{ સેમી} = 4 \text{ સેમી} + 0.2 \text{ સેમી} = 4.2 \text{ સેમી}$

(e) **162 મિમિ**

જ. $1 \text{ મિમિ} = \frac{1}{10} \text{ સેમી}$

$\therefore 162 \text{ મિમિ} = 162 \times \frac{1}{10} \text{ સેમી} = 16.2 \text{ સેમી}$

(f) **83 મિમિ**

જ. $1 \text{ મિમિ} = \frac{1}{10} \text{ સેમી}$

$\therefore 83 \text{ મિમિ} = 83 \times \frac{1}{10} \text{ સેમી} = 8.3 \text{ સેમી}$

7. **સંખ્યારેખા પર કઈ બે પૂર્ણ સંખ્યાઓની વચ્ચે નીચેની સંખ્યાઓનો સમાવેશ થશે ? કઈ પૂર્ણ સંખ્યા આપેલ દશાંશની નજીક છે ?**

(a) **0.8**

જ. 0.8 એ 0 અને 1 વચ્ચે સમાવેશ થશે. અને 0.8 એ 1 ની નજીક છે.

(b) **5.1**

જ. 5.1 એ 5 અને 6 વચ્ચે સમાવેશ થશે. અને 5.1 એ 5 ની નજીક છે.

(c) **2.6**

જ. 2.6 એ 2 અને 3 વચ્ચે સમાવેશ થશે. અને 2.6 એ 3 ની નજીક છે.

(d) **6.4**

જ. 6.4 એ 6 અને 7 વચ્ચે સમાવેશ થશે. અને 6.4 એ 6 ની નજીક છે.

(e) **9.1**

જ. 9.1 એ 9 અને 10 વચ્ચે સમાવેશ થશે. અને 9.1 એ 9 ની નજીક છે.

(f) 4.9

જ. 4.9 એ 4 અને 5 વચ્ચે સમાવેશ થશે. અને 4.9 એ 5 ની નજીક છે.

8. નીચેની સંખ્યાઓને સંખ્યારેખા પર દર્શાવો :

(a) 0.2 (b) 1.9 (c) 1.1 (d) 2.5

જ. નીચે આપેલી સંખ્યારેખા પર જવાબ આપેલ છે.

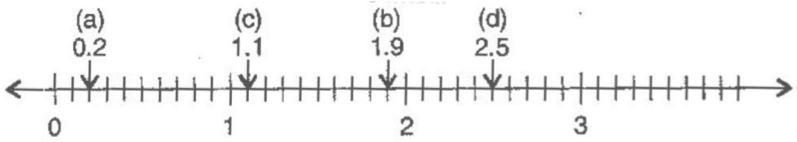

9. આપેલ સંખ્યારેખા પર બિંદુઓ A, B, C, D કઈ દશાંશ સંખ્યાનું નિરૂપણ કરે છે ?

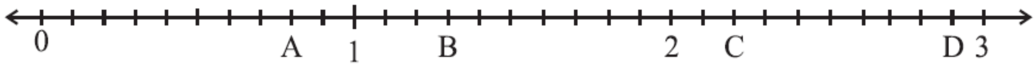

જ. $A = 0 + \frac{8}{10} = 0.8$

$B = 1 + \frac{3}{10} = 1.3$

$C = 2 + \frac{2}{10} = 2.2$

$D = 2 + \frac{9}{10} = 2.9$

10. (a) રમેશની નોટબુકની લંબાઈ 9 સેમી અને 5 મિમિ છે. સેમીમાં તેની લંબાઈ કેટલી થશે ?

જ. 1 મિમિ $= \frac{1}{10}$ સેમી

$\therefore 9$ સેમી $+ 5$ મિમિ $= 9$ સેમી $+ 5 \times \frac{1}{10}$ સેમી $= 9$ સેમી $+ 0.5$ સેમી $= 9.5$ સેમી

(b) ચણાના નાના છોડની લંબાઈ 65 મિમિ છે, તેની લંબાઈ સેમીમાં દર્શાવો.

1 મિમિ $= \frac{1}{10}$ સેમી

$\therefore 65$ મિમિ $= 65 \times \frac{1}{10}$ સેમી $= 6.5$ સેમી